

Izhaja poljubno najmanj štirikrat na leto. Posamezne številke 15 vinarjev. V „Zvezi“ združena gasilna društva dobivajo „Gasilca“ brezplačno. Urednik FRAN BARLE v Ljubljani.

GASILEC

Cene enkratnim oglasom. cela stran 37 kron 60 vin., 1/2 strani 18 kron 80 vin., 1/4 strani 9 kron 40 vin., 1/8 strani 4 krone 70 vin. Pri večkratnem oglašanju :: primeren popust. ::

Glasilo „Slovenske deželne zveze prostov. gasil. društev na Kranjskem“.

V Ljubljani, dne 10. avgusta 1916.

Nad grobom Franje Doberleta.

(† 5. V. 1916.)

Sred Ljubljane bijele crna vijest se piše:
»Naš gasilstva oče« ne živi nam više.

I ta vijest se širi od »vasi« do »vasi«,
gdje se ljubav sije, gdje se požar gasi.

S gasilana crne zastave vijore
I o tuzi teškoj Njegovih četa zборе.

Otac im je bio . . . prvak pun vrlina
koj' je znao riječ pretvarat do čina.

Uvijek pravu stazu pokazat im znao,
svijetli im je primjer rodoljublja dao.

Vatrogasci za to sred Slovenske cijele
pletu njemu vijenac slave neuvele.

I Hrvati u njegovu slažu crven-ruže
Za njegovu se ljubav žele da oduže.

Bogumil Toni.

Predsedstvene vesti.

Razpis ustanov.

Odbor »Slovenske deželne zveze prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem« razpisuje s tem tri »Cesarja Franca Jožefa I. jubilejne ustanove« po 60 K, ki se izplačajo dne 2. decembra 1916. Do teh ustanov imajo glasom določil pravico:

1. Onemogli, v službi ponesrečeni in ubožni gasilci, ki so bili v času ponesrečbe člani gasilnih društev, ki so združena v »Slovenski deželni zvezi prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem«.
2. Vdove in sirote v službi ponesrečenih gasilcev. Nekolkovanim prošnjam, ki jih je do 30. oktobra 1916 vposlati odboru »Slovenske deželne zveze prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem«, je priložiti:

1. Potrdilo društvenega načelnika, da je bil onemožec ali rajnik član gasilnega društva, ki je združeno v »Slovenski deželni zvezi prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem«.

2. Dokazilo ponesrečbe.
3. Ubožno izpričevalo županstva.

Pomankljive in zakasnele prošnje se ne bodo vposlevala.

Predsedstvo.

Občni zbor

»Slovenske deželne Zveze prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem.

Predsedstvo v smislu § 14. društvenih pravil sklicuje redni občni zbor »Slovenske zveze prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem« na 19. novembra 1916 ob 9. uri dopoldne v Mestni dom v Ljubljani.

Dnevni red:

- a) Poročilo predsedstva (§ 28).
- b) Volitev predsedstva (§ 15 in 16).
- c) Volitev pregledovalcev računov (§ 24).
- č) Volitev zastopnikov v »Slovensko gas. zvezo«.
- d) Raznoterosti.

Samostalne predloge je vsaj 14 dni pred občnim zborom vposlati predsedstvu.

V Ljubljani, dne 10. avgusta 1916.

Josip Turk,
t. č. načelnik.

Pripomnja:

1. Po § 14. društvenih pravil odpošlje vsaka gasilska župa za vsakih 100 članov dva odposlanca, pod 50 članov se ne vpoštevata. (50—99 = 1, 100—149 = 2, 150—199 = 3, 200—249 = 4, 250—299 = 5, 300—349 = 6, 350—399 = 7, 400—449 = 8 i. t. d.). Člane, ki so v vojni, je smatrati za začasno odsotne, ter jih je všteti med izvršujoče člane.
2. Poleg odposlancev imajo sedež in glas na občnem zboru člani predsedstva: načelnik (Turk), podnačelnik (Debelak) in 4 odborniki (Barle, Rus, Ogorelec in Petrič).
3. Po volilnem ključu volijo v predsedstvo: vsi prisotni — načelnika; dolenske župe — podnačelnika; ljubljanska, gorenjske, dolenske in notranjske župe po enega odbornika in po enega namestnika. Za pregledovalce računov volijo, gorenjske, dolenske in notranjske gasilske župe po enega člana iz svojih društev.
4. Zastopnike v slovensko gasilsko zvezo volijo vsi prisotni, in sicer: dva odbornika in enega namestnika, v tehnično komisijo enega odbornika in enega namestnika.

Občni zbor

in zborovanje tehnične komisije »Zveze slovenskega prostovoljnega gasilstva v avstro-ogrski monarhiji.

Starosta »Zveze« v smislu § 9 in 8 društvenih pravil sklicuje zborovanje tehnične komisije, odborovo sejo in občni zbor »Zveze slovenskega prostovoljnega gasilstva v avstro-ogrski monarhiji« na 5. in 6. septembra 1916. Zborovanje se vrši na Dunaju v hotelu »Post«.

A. Zborovanje tehnične komisije in odbora »Zveze«. — Dne 5. septembra 1916 ob 5. uri popoldne.

I. Dnevni red tehnične komisije:

1. Poročilo staroste »Zveze«; ref. Gudrich.
2. Poročilo predsednika tehnične komisije; ref. Ludwig.
3. O enotnosti spoj, enotnosti vijakov in o enotnosti požarnih hidrantov; ref. Hubalek in Smekal.
4. Gasilski poučni besednjak, ref. Mayer.
5. Nasveti.

II. Dnevni red odboroze seje: Po dnevnem redu občnega zbora.

B. Občni zbor »Zveze«.

Dne 6. septembra 1916 ob 9. dopoldne.

Dnevni red:

1. Poročilo staroste o delovanju predsedstva; ref. Gudrich.
2. Poročilo blagajnika o imovini (§ 8. odst. c); ref. Vozáb.
3. Poročilo pregledovalcev računov o društvenem gospodarstvu; ref. Seidl in Hrab.
4. Proračun stroškov; ref. Vozáb.
5. Poslovni red (§ 8. odst. g); ref. Vilim, Hrab, Wierzejski.
6. Predlog o določitvi nadaljnih prispevkov; ref. Vozáb.
7. Določitev kraja za prihodnje zborovanje in občni zbor.
8. Razprava o materialu, predloženem deželnim zvezam za skupni list; ref. predsedniki deželnih zvez.
9. Odobrenje predlogov tehnične komisije.
10. Predlogi (§ 8 odst. f):
 - a) Revizija pravil § 10; ref. Mayer.
 - b) Pomožna služba Rdečega križa; ref. Mayer.
 - c) Pojasnitev razmerja gasilstva napram Rdečemu križu in ustanovitve pravil za delovanje zdravniških oddelkov, ref. Wierzejski.
 - e) O enotnosti tiskovin; ref. Barle, Jančik, Křečan.
11. Nove volitve.

Pripomnja: § 8. pravil se glasi:

Občni zbor sestoji:

1. iz zastopnikov deželnih gasilskih zvez, ki so člani »Zveze« in jih pošilja vsaka zveza na lastne stroške na občni zbor.
2. iz enega zastopnika iz vsake dežele, kjer ni deželne gasilske zveze, tega volijo in na lastne stroške odpošljejo gasilske župe in društva, ki so sprejete v »Zvezo« po § 4. odst. 2.
3. iz odbornikov.

Pri občnem zboru ima vsaka deželna zveza tri glasove, katere morejo zastopati trije ali pa le eden zastopnik. Od zveze, ki odpošlje le dva zastopnika, ima dva glasova oni, katerega je v to pooblastila njegova zveza.

Občni zbor je sklepčen, ako je zastopana tretjina vseh glasov ter odloča in voli z nadpolovično večino glasov; pri enakem številu glasov je predlog zavržen.

Način glasovanja določa občni zbor. Občni zbor se sklicuje z navedbo dnevnega reda štiri tedne pred občnim zborom.

Po odborovem sklepu z dne 8. septembra 1913 na Semmeringu se k zborovanju odbora in tehnične komisije vabijo oni gospodje, ki so vpisani v tedanji zapisnik. Če bi kdo navedenih na Dunaj ne mogel iti, naj to takoj naznani svoji deželni zvezi, da določi in naznani namestnika starosti »Zveze«.

V R a d u n i, 2. avgusta 1916.

Rudolf Gudrich,
starosta »Zveze«.

Zastopniki Slovenske deželne zveze prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem so: Fran Barle, Ljubljana, Ivan Rus, Bled, Josip Turk, Ljubljana. Član tehnične komisije je Fran Barle, Ljubljana, namestnik Janko Toman, Moravče.

Gasilstvo in vojska.

Znano je, da v nobeni organizaciji ni toliko vojakov kot v gasilnih društvih. Čudno potemtakem ni, da imamo gasilna društva, ki so oddala vojaški upravi po 50, 60, 70 in docela 80 odstotkov svojih članov, da čuvajo domovino in cesarja, največjega dobrotnika gasilstva. Presuhoparno bi bilo naštevati imena ali številke posameznih društev, omenimo naj iz imenikov, ki so došli od posameznih društev osrednjemu odboru, le one člane, ki so v vojni padli častne smrti. Tem velja naše poročilo in tem hočemo s temi vrsticami postaviti časten spomenik.

Na tem častnem mestu naj bodo zabeleženi tovariši: Ernest Speil in Ivan Strukelj, člana Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva; Anton Novak, član gasilnega društva v Notranjih Goricah; Ivan Tomc, Andrej Globočnik in Fran Kalan, člani radovljanskega gasilnega društva; Simon Pretnar, član gasilnega društva v Račici; Ivan Primir, član gasilnega društva v Šmarju; Anton Turk, Andrej Groznik in Josip Zajc, člani gasilnega društva v Višnji gori.

Tem junakom bodi časten spomin na vekov veke.

Oddaja bakrene in medene gasilske oprave.

C. k. trgovsko ministrstvo, kovinski oddelek, vposlal je odboru »Slovanske gasilske zveze« naslednji razpis:

»Po poročilih, ki so došla c. kr. trgovskemu ministrstvu, je po orodiških različnih gasilnih društev več gasilske oprave iz bakra in medi, ki je vsled zastarele konstrukcije nerabna ali pa se vsled prevelike zaloge redkokrat ali pa nikoli ne rabi.

Bilo bi izredne važnosti, ako bi se ta oprava dala čimpreje za izdelovanje municije na razpolago. Ker bi se ta oprava primerno plačala, se s tem nudi občinam, tovarnam in prostovoljnim gasilnim društvom prilika, da store svojo patriotično dolžnost in se iznebe nerabne in čezštevilne oprave.

Častita Slovanska gasilska zveza se vabi, naj glede oddaje stopi v dogovor s kovinsko centralno akcijsko družbo na Dunaju, I., Kleblattgasse 4, ki je o tem obenem obveščena.

Kovinska centralna akcijska družba je povabila zastopnike »Slovanske gasilske zveze« na posvetovanje na Dunaj, ki se je temu vabilu tudi odzvala. Pri tej priliki se je povdarjalo, da pridejo vpoštev zlasti spojke, potem cilindri brizgalen, zaklopke, zaklopišča, matice, nastavci, ročniki, okovi čelad, svetilk i. t. d.

Zastopniki so izjavili, da so prpravljani delovati na to, da se odda bakrena in medena oprava proti nadomestitvi, toda gasilska reč pri tem ne sme trpeti. Pomisleki so nastali zlasti glede stroškov izmene. Brizgalen ni mogoče demontirati in zopet montirati doma — iti bi morale v tovarne in to bi bili preveliki stroški za posamezna gasilna društva. Glede spoj se je povdarjal enotni sistem. Spojke naj bi bile iz neke kovinske zmesi, ki bi napravljene iz te zmesi ne zaostajale za sedanjimi spojkami, toda preizkusiti bi se morale pred vpeljavo. Naposled je bil sprejet predlog, naj gasilna društva počakajo z oddajo orodja iz bakra ali medi, da se »Zveza« sporazume s c. k. trgovskim ministrstvom.

Napravili so spojke iz nove snovi ter jih dali nekaterim gasilnim društvom v preizkušnjo. Preizkušnje se niso obnesle. Spojke iz nove snovi ne prenašajo vdarcov in padcev. Vršiti se morajo nove preizkušnje s spojkami iz drugačne snovi. Dotle nam je torej počakati.

Nikjer pa ni rečen, da se ne sme oddati oprava in orodje, za katero se ne zahteva zamene. Društvo, ki ima tako opravo in orodje, naj jo odda kov. centr. akc. družbi na Dunaju, da s tem pokaže svoj patriotični čut.

Društvene in župne zadeve.

Odlikovani gasilci.

V imenu Njegovega Veličanstva podarila je Njegova cesarska visokost nadvojvoda Fran Salvator za zasluge pri prevažanju ranjencev in bolnikov naslednja odlikovanja:

- a) častni znak II. vrste z vojno dekoracijo: tov. dr. Edvardu Šavniku v Kranju;
b) srebrno svetinjo z vojno dekoracijo tovarišem:

Franu Barletu iz Ljubljane,
Antonu Leutgebu iz Ljubljane,
Antonu Omersu iz Krškega,
Lorencu Glogovšku iz Krškega,
Jankotu Sajovicu iz Kranja,
Juriju Depoliju iz Kranja,
Franu Špenkotu iz Kranja,
Antonu Bidovcu iz Kranja,
Kristjanu Premru iz Kranja,
Mihi Lužarju iz Kranja,
Viktorju Omrsi iz Kranja,
Jankotu Bidovcu iz Kranja,
Martinu Repovšu iz Zagorja,
Franu Zabovniku iz Zagorja,
Martinu Matkotu iz Toplic,
Ivanu Rusu iz Bleda;

- c) bronasto svetinjo z vojno dekoracijo tovarišem:

Franu Medicu iz Ljubljane,
Franu Tomažiču iz Ljubljane,
Ivanu Permetu iz Ljubljane,
Antonu Klembasu iz Ljubljane,
Ivanu Hitiju iz Ljubljane,
Matevžu Kemperletu iz Ljubljane,
Leopoldu Žoržu iz Ljubljane,
Josipu Widru iz Ljubljane,
Josipu Janežiču iz Ljubljane,
Ivanu Cotmanu iz Ljubljane,
Franu Koleši iz Ljubljane,
Josipu Karu iz Ljubljane,
Ivanu Zupančiču iz Ljubljane,
Ivanu Friškovcu iz Ljubljane,
Rudolfu Štefanu iz Ljubljane,
Antonu Zajcu iz Ljubljane,
Jakobu Bostjančiču iz Ljubljane,
Ivanu Galetu iz Ljubljane,
Karolu Černetiču iz Krškega,
Ivanu Šiškotu iz Krškega,
Franu Ažmanu iz Kranja,
Ivanu Rakovcu iz Kranja,
Leonardu Anderletu iz Kranja,
Martinu Fortuni iz Kranja,
Robertu Rancingeju iz Kranja,
Josipu Raku iz Zagorja,
Josipu Srebotu iz Zagorja,
Josipu Medji z Bleda.

Priznanje ljubljanski transportni koloni.

Načelniku Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva g. Josipu Turku poslal je gospod župan dr. Ivan Tavčar naslednje pismo:

»Občinski svet deželnega stolnega mesta Ljubljane pooblastil me je, da Tebi, velečenjeni gospod načelnik, in vsem onim članom Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva, ki so zaposleni pri prevažanju ranjencev in bolnikov, izrečem za človekoljubno požrtvovalno delovanje najtoplejo zahvalo občinskega sveta.

Izvršujé ta nalog prosim Te, da blagovoliš vzeti to zasluženno priznanje v blagohotno vednost ter na primeren

način sporočiti tudi vsem prizadetim članom cenjenega društva.

Z najodličnejšim spoštovanjem udani

dr. Ivan Tavčar, župan.«

Išče se več letnikov »Gasilca«.

Vodstvo deželnega muzeja v Ljubljani zaprosilo je uredništvo »Gasilca«, naj mu da na razpolago one številke »Gasilca«, katerih nima v svoji zbirki, to so: letnik 4. (1900) št. 2, letnik 9. (1905) vse, letnik 10. (1906) vse, letnik 11. (1907) vse, letnik 12. (1908) vse, letnik 13. (1909) vse številke, letnik 14. (1910) št. 1, 2 in 4, letnik 16. (1912) št. 2. Obračamo se na vse tovariše s prošnjo, naj pregledajo, če nima eden ali drugi na razpolago katero zgoraj navedenih števil. Kdor jo najde, naj jo blagovoli poslati uredništvu »Gasilca« v Ljubljani. Stroške rade volje povrnemo.

Uredništvo.

Umrli nam je oče.

Dne 5. maja 1915 na vse zgodaj nam je došla tužna vest:

»Vsem sočutečim bodi pretresujoče naznanilo, da je bil danes dne 5. maja ob 5. uri zjutraj po neizmerno težkem trpljenju v 85. letu svoje dobe, previden s tolažili sv. vere, odpoklican v boljše življenje naš dragi oče, brat, svak, stari oče in prastari oče, gospod cesarski svetnik **Fran Doberlet**, tovarnar pohištva in tapetnik, imetelj zlatega zaslužnega križca s krono in brez krone, častni meščan deželnega stolnega mesta Ljubljane, častni član več društev i. t. d.«

Očeta Doberleta torej ni več! Dne 7. maja 1916 smo ga položili k večnemu počitku k sv. Križu, kjer že počiva nebroj njegovih prijateljev in tovarišev gasilcev. Gasilna društva iz okolice ljubljanske udeležila so se pogreba korporativno, iz dežele pa so prihiteli zastopniki, da izkažejo zadnjo čast očetu kranjskega gasilstva. Med ogromnim številom civilnega prebivalstva opazili smo pri pogrebu zastopnike različnih oblasti, mestne uprave, zastopnike korporacij, duhovščine itd. Vse je kazalo, da spremljamo k večnemu počitku moža, ki je užival v vseh slojih prebivalstva spoštovanje in priznanje za svoje polstoletno delovanje na polju človekoljubja. Zašli bi predaleč, če bi podrobno razpravljali o neumornem delovanju očeta Doberleta na polju gasilstva. Kdor je zasledoval razvoj gasilstva, ta ve, koliko si je prizadeval rajni Doberlet v sedmem desetletju preteklega stoletja, da se mu je posrečilo ustanoviti ljubljansko prostovoljno gasilno društvo, in da je prišlo do prvega zborovanja dne 30. marca 1870. Na zapreke je naletel na vseh koncih in krajih; polena so mu metali pod noge; toda njegova jeklena volja je premagala vse ovire, vsadil je šibko drevesce, kakor je rad povdarjal sam, ki se je v teku let razširilo v mogočno drevo, ki razprostira mogočne svoje veje po naši ožji domovini. Od leta 1870 pa do leta 1899 je načeloval Ljubljanskemu prostovoljnemu gasilnemu društvu in ljubljansko prebivalstvo se je v teh letih pričalo, da njegovo delo ni sebično delo, marveč delo v prid svojemu bližnjemu. Leta 1899 se je rajnik odpovedal načelovanju Ljubljanskega gasilnega društva, ostal pa je načelnik »Kranjske deželne gasilske zveze«, katero je s svojo jekleno vstrajnostjo vodil do leta 1913. Tega leta jele so rajnika zapuščati moči, bolezen ga je trla, razburkani časi so nastopili, ni se čutil zmožnega voditi zveze še nadalje in iz postelje je pisal občnemu zboru:

»Velečenjeni gospodje!

Dragi tovariši in prijatelji!

Z neumornim mnogoletnim delovanjem se je trudil odbor »Slovenske deželne zveze prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem«, da bi tej blagonosni napravi pridobil vedno novih prijateljev in jo tako razširil po celi mili domovini. Prizadeval si je, povzdigniti delokrog

društva ter mu s tesno združitvijo zagotovili trdno podlago in trajen obstoj.

In res, naše delo ni bilo brezuspešno. Nepregledna vrsta dobro izurjenih ognjegascsev deluje v naši lepi domovini v blagor prebivalcem in v korist cele dežele. Po splošni Vaši želji izvoljen za predsednika »Zveze«, se lahko s ponosom in z veseljem oziram v ta splošni napredek. Toda leta teko. V svojem delu, ki sem si ga takorekoč izbral za življenjski cilj, sem postal star in žal tudi bolehen — postal sem telesno slaboten starček. Naša naloga pa ne zahteva samo veselja do dela, ampak tudi zmožnosti za delo, zato polagam svojo odgovorno in častno službo zopet v Vaše roke, ker čutim, da sem za to težavno delo nesposoben, čutim, da mi manjka potrebnih moči. Srčno se Vam zahvaljujem za vse mnogoštevilne dokaze Vaše naklonjenosti, ljubezni in zaupanja, ki ste mi jih skazali tekom dolgih let. Ohranite me v prijaznem spominu! Za slovo želim še enkrat iz srca celi zvezi, da bi rastle in napredovala v medsebojnem prijateljstvu v blagor naše drage domovine.

Bog Vas živi, dragi prijatelji! Sprejmite srčni bratski pozdrav od Vašega udanega

Franjo Doberleta.

Na pomoč!

V Ljubljani, dne 4. velikega travna 1913.«

S tem se je rajnik formalno poslovil od svojega gasilstva, katero mu je bilo pri srcu kot lastno dete, toda njegove misli so ostale pri gasilstvu do zadnjega dne.

Fran Doberlet je zagledal luč sveta dne 2. aprila 1832 v Ljubljani, dne 2. julija 1860 si je izbral družico, ki je predlanskem izdihnila svojo blago dušo, dne 2. julija 1910 je praznoval svojo zlato poroko. Njegovo Veličanstvo odlikovalo je Doberleta, in sicer: leta 1880 z zlatim zaslužnim križcem, leta 1883 z zlatim zaslužnim križcem s krono, leta 1895 mu je bilo izročeno Najvišje priznanje, leta 1906 je dobil novoustanovljeno gasilsko jubilejno svetinjo za 25letno službovanje, leta 1910, mu je bil podeljen naslov cesarskega svetnika in leta 1912 ga je občinski svet deželne stolnega mesta Ljubljane imenoval častnim meščanom ljubljanskim. Doberlet je bil častni član Ljubljanskega gasilnega društva, častni član več gasilnih društev in častni član »Slovenske deželne zveze prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem«.

Vojne razmere so nam preprečile, da Ti nismo mogli preje zaklicati: Spavaj in počivaj mirno po trudapolnem delu, Tvoje delo živi, Tvoja dela bodo pričala potomcem, da nisi živel zastonj, da si storil več kot je bila Tvoja dolžnost.

Požigi.

»Vatrogasni vjestnik« prinesel je izpod peresa znane pisatelja in pesnika g. Bogumila Tonija za gasilca zanimiv članek: požigi. Članek slovi približno takole:

Med požari, ki jih povzročata človeška roka, igrajo eno najžalostnejših ulog: Požigi.

Vzrok požigov je v prvi vrsti treba iskati v zlobi in osveti ljudstva. Znano je, da se ljudje čestokrat za malenkost prepirajo in tožarijo, da sodniki zgublajo s temi sitneži cele dneve. Da rezultat takega postopanja ne more imeti dobrih posledic, je jasno kot beli dan. Pojavlja se sovraštvo in mržnja, ki se skriva v duši posameznika. Marsikdo leta in leta nosi v svojem srcu tajno zaroto, da se prej ali slej maščuje nad svojim neprijateljem. Čaka na priliko in primeren trenutek, da dà duška svojim čutilom in svojim tajnim naklepom, na trenutek, ko ga nikdo ne vidi pri grešnem dejanju. Najčešče dajo taki ljudje duška svojim čutilom s tem, da podtaknejo ogenj v hišo, hlev ali kako drugo gospodarsko poslopje svojega neprijatelja.

Naravno je, da se požigalec, če se mu dokaže njegov zlobni čin, hudo kaznuje, toda od tega nikdo ničesar nima,

zlasti ne, če požigalec ničesar nima, ščemer bi poravnal nastalo škodo. Ojstra kazen, ki je v takih slučajih potrebna, pač marsikoga odvrne od zlobnega naklepa in zmanjšuje število požarov.

Imamo pa še druge vrste maščevanja, ki povzročajo požare. Služinčad svojim službo-dajalcem iz tega ali onega razloga požiga poslopja. Takih slučajev ni malo. Iz tega razloga je gospodarjem vedno paziti, koga vzamejo v svojo službo. Služabnik mora biti vedno zanesljiv in moralno zadovoljiv človek. Kjer se neprestano menja služinčad, bodisi radi brutalnega postopanja službodajalca ali slabe oskrbe, prihajajo v službe take osebe in tako se dogajajo požigi. Malopriden človek pri malopridnem postopanju brez velikega premišljevanja zabrede v zlo. Osobito ob žetvi se rade pojavljajo take osvete. Mimoidoč podtakne maščevalec ogenj, ki uniči plodove gospodarskega truda in napora.

Ne malokrat so tudi berači in postopači, bodisi iz tega ali onega razloga, požigalci. Imamo pa še drugo vrsto požigalcev, ki se prav radi pojavljajo, to so pohlepneži po dobičku. So ljudje, ki zavarujejo za velike vsote svoja poslopja ter pri tem razmišljajo, kako bi prišli s požigom do večje vsote, kot je vredno zavarovano poslopje. V svoji zaslepljenosti ne misli tak človek na posledice, ki lahko nastanejo za sosede. Dogaja se, da pri takih požigih pogore sosedje in da so ljudje žrtev zaslepljenosti svojega sosedu.

Požigalcem iz osvete je težko priti na sled, zakaj požigalec izvrši svoje zlobno dejanje premišljeno, zategadelj je težje dognati, kje je izbruhnil ogenj in kaj je vzrok požaru. Krivcu, ki je sam zažgal svoje poslopje, da dobi svojo zavarovalnino, ni tako težko priti na sled. On se prej ali slej zagovori pri pogovorih o požaru. Izsledovalcem požigalca je dano več prilike izslediti zločinca.

Da se omeje požari, je vsekako treba dvigati moralo v narodu. Dom, šola in cerkev naj složno vzgajajo mladino. Čim manj osvete in mržnje vidi mladina pri svojih roditeljih, tim bolje. Ko mladina doraste, so ji tuje te grde lastnosti. Drevo se vpogne, dokler je mlado, staro se zlomi.

Dolžnost slehernika je, skrbeti za to, da se požigom napravi konec. Sumljivce je treba naznanjati oblastim ter jim iti na roko pri izsledovanju požigalca.

Tudi gasilno društvo pri izsledovalcu požigalca lahko veliko pripomore. Ne samo, da s svojim urnim prihodom pride na gorišče in prepeči razširjenje požara, temveč more s svojim taktičnim postopanjem in s svojimi pridobljenimi skušnjami pripomoči k izsleditvi krivca ali dati oblastim navodila za izsleditev požigalca. Zato pa v krajih, kjer je dobro gasilno društvo le radkokrat pride do požigov. Individui, ki so nagnjeni k požigu, se boje, da jim gasilno društvo skvari nakano v polnem obsegu ali pa vsaj v veliki meri. Boje se, da se jim pride po gasilski četi na sled.

Kjer je gasilno društvo daleč od sela ali ga vobče v celj okolici ni, tu vspevajo požigi, ki največkrat povzročajo večje škode, kot je bila namera požigalca.

Znano je naposled tudi, da siromaštvo in zadolženost povzročata požare, dočim jih pridnost in delavnost, kateri je treba pospeševati pri vsaki priliki, prepreča na celi črti.

Literatura in kritika.

Graško gasilno društvo nam je poslalo 58 strani obsegajoče poročilo za leto 1915. Poročilo je vestno sestavljeno, okrašeno s slikami ter tvori jasen dokument marljivega delovanja.

Podmorski čoln. Dunajski »Flottenverein« nam je poslal na ogled brošuro »Das U-Boot«. Knjižica ima 64 strani, več slik, ter živo opisuje konstrukcijo in porabo sedanjih podmorskih čolnov. Cena 2 K.

Mlada Avstrija. Pod tem naslovom je izšla 104 strani obsegajoča brošura v nemškem jeziku. Avtor opisuje, kako je pripravljati mladino za vojaški stan. Cena 1 K. Založnik: »Jung-Österreich« — Wien VII., Neustiftgasse št. 54. Velik del navodil nam nudijo »Redovne vaje za slovansko gasilstvo«.

Razne stvari.

Plat zvona v Ljubljani. V Ljubljani so od nekdanj naznanjali požare z enim, z dvema ali s tremi streli na Gradu. Pred kratkim smo čitali po ljubljanskih ogljih razglas: »Ker se bo odslej naznanjalo bližanje sovražnih letal poleg že obstoječega znamenja rdečega prapora, oziroma ponoči rdeče luči na stolpu Ljubljanskega Gradu tudi še z enim svarilnim strelom, odredilo je c. in k. etapno stajsko poveljstvo, da se imajo požari v Ljubljani namesto

s streljanjem z Grada naznanjati z bitjem plati zvona po raznih cerkvah. To bitje se po primernem času nadaljuje samo pri cerkvi, ki je kraju izbruhlega ognja najbližja. Seveda se v slučaju, da nastane požar ob času, ko so v bližini sovražni letalci ali se jih pričakuje, tudi plati zvona ne sme biti. To se daje v splošno vednost. Mestni magistrat v Ljubljani.« Ta odredba se je naznanila tudi knezoškofijskemu ordinarjatu in evangelskemu župnemu uradu, da odredita primerno po svojih cerkvah. Zlasti se ju je opozorilo, da mora s stolpa, če se bije plat zvona vedno gledati kdo doli za slučaj, če bi s ceste dal uraden organ radi letalske nevarnosti znamenje, da mora zvon utihniti. Obenem se je ordinarjatu in evangelskemu župnemu uradu naznanilo, da pošlje Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo k obema svojega zastopnika, da se domeni o morebitnih potrebnih podrobnostih, zlasti dolgotrajnosti časa za bitje plati zvona. Po vojni najbrže stopijo stara določila zopet v veljavo.

Velika zaloga modnega
blaga

Feliks Urbanc

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta
pri Frančiškanski cerkvi.

Blago za gasilske kroje (uni-
forme), sukno in platno,
različne kakovosti.

Za gasilna društva lahki pla-
čilni pogoji.

Izgotovljene obleke in suknje

za moške, ženske, dečke in otroke dobite
v obilni izberi po zanesljivo nizkih cenah v
manufaktorni in konfekcijski trgovini

„Pri Škofu“

v Ljubljani „Pred Škofijo“ št. 3, Medarska ulica,
Lingerjeva ulica (podružnica tvrde R. Miklauc).

Velika izbira blaga za obleke, za perilo, postelje,
odeje itd. — Na željo izgotavlja se obleka tudi po
lastnemu krojaču. — Cenik razpošilja se na zahtevo
poštne prosto.

Brizgalnice

najnovejše vrste in vse gasilske potrebščine

kupujte samo pri

Prvi hrvatski tovarni za stroje in livarni železa d. d.
v Zagrebu.

Cenovnik brezplačen. — Obisk društev na lastne stroške.

FR. P. ZAJEC,
Ljubljana, Stari trg 9.
Optik. — Strokovnjak.

Očala ščipalniki, toplo-
meri, barometri, daljno-
gledi itd.

Z elektr. obrat. moderno
urejena delavnica.

Prvi, edini slov. optičn. cenik
dobi vsakdo zastoj.

Tovarniška zaloga
pripoznano najboljših
švicarskih ur

kakor vse druge
zlatnine in srebrnine.
Postrežba točna.
Cene solidne.

Fr. P. Zajec,
Ljubljana.

Cenik brezplačno!

Jernej Ložar, Ljubljana

krojaški mojster - Sv. Petra cesta 22

priporoča

svojo krojaško delavnico za izdelavo
uniformskih oblek
za požarno brambo.

Solidno delo.

Fini kroj.

Točna postrežba. Nizke cene.

J KETTE
LJUBLJANA
Franca Jožefa cesta 3.
Specialna trgovina klobukov, če-
pic, kravat, perila in vseh drugih
potrebščin za gospode in dečke.

Lastna tovarna ur
:: v Švici. ::

F. ČUDEN

Ljubljana, Prešernova ulica 1
(nasproti frančiškanske cerkve).

POSEVAJ MEROZSOMI MEROZSOMI MEROZSOMI

'UNION' ure najboljše in
najbolj natančne

Zlatnina. Srebrnina.

Zahtevajte moj glavni CENIK
zastoj in poštine prosto.

Oljnate barve, fasadne barve za hiše, kranjski
firnež, karbolnej za drevesa, mavec (gips) za
podobarje in stavbe, čopiči za vsako obrt, kakor
tudi vseh vrst mazila in olja za stroje priporoča

A. ZANKL sinovi

c. in kr. dvorni založniki.

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev,
:: lakov in steklarskega kleja v Ljubljani. ::

Zahtevajte cenike.

Zahtevajte cenike.

Mestna hranilnica ljubljanska
Ljubljana, Prešernova ulica 3.

Največja slovenska hranilnica.

Denarnega prometa

koncem leta 1913 . K 700,000.000.—

Vlog „ 43,500.000.—

Rezervnega zaklada . „ 1,330.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obre-
stuje po

4¹/₂ 0/0

brez odbitka. Hranilnica je **pupilarno**
varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčenje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

Konfekcijska trgovina

Maček & Ko.

založniki c. kr. priv. juž. železnice

Ljubljana

Franca Jožefa cesta št. 3

priporoča veliko izbero spomladan-
skih novosti za gospode in dečke.

☛ Obleke po meri. ☛

Strogo reelna postrežba. Najnižje cene.

Adalbert Kassig

Ljubljana, Židovska ulica

Zavod za uniforme, krznar in izdelovatelj čepic.

Priporoča svojo največjo zalogo raznovrstnih uniformskih predmetov za gasilna društva. Posebno opozarjam na moje nepremočljive naramnice za moštvo, ki ohranijo vedno svojo obliko. Največja zaloga vsakovrstnih uniformskih predmetov za uradnike, vojake, železničarje, orožnike itd. Prodaja častnih kolajn in jubilejnih križcev, prodaja raznih trakov za častne znake.

Ceniki uniformskih predmetov za gasilna društva zastoj in poštnine prosto.

Nakup vsakovrstnih kož od divjačine po najvišji ceni.

Lastna delavnica.

Postrežba točna.

Cene
nizke.

Učiteljska tiskarna

..... v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom
Francišškanska ulica šte. 6

priporoča slavnim županstvom ter vsem
:: c. kr. in drugim javnim uradom svojo ::

popolno zalogo

uradnih tiskovin

slavnim hranilnicam in posojilnicam se priporoča tudi v izvrševanje hranilnih knjižic; slavnim gasilskim, narodnim in drugim društvom v izvrševanje vabil, pravil, plakatov, diplom, ki jih izvršuje v navadnem ali v večbarvnem tisku najokusneje. ::

Postrežba točna in solidna.

Cene zmerne.

Pozor! Pozor!

Gasilna društva!

Glavna zaloga in lastno izdelovanje vseh potrebščin za gasilna društva kakor:

pasove, naramnice, rokavice, signalne rogo-ve, hupne

piščalke, vrvice, vrvi za plezalice, cevi, cevne obveze

čelade, čepice, sekirice, kuple zlate in usnjate

ovijaki, bakle, platneni vedri, cvilih itd.

Sploh vse v gasilna društva spadajoče predmete. Vzorec cevi, kakor cvilih za delavne obleke na razpolago. — Dalje, prevzema tvrdka tudi popravilo poškodovanih čelad in sekiric!

Obilnim cenjenim naročbam se priporoča

Benedikt & Co.

Ustanovitev tvrdke 1830.

Ljubljana. Ljubljana.

Ustanovljena leta 1869.

Mnogostevilkokrat odlikovana tovarna gasilnega orodja tvrdke

Konrad Rosenbauer

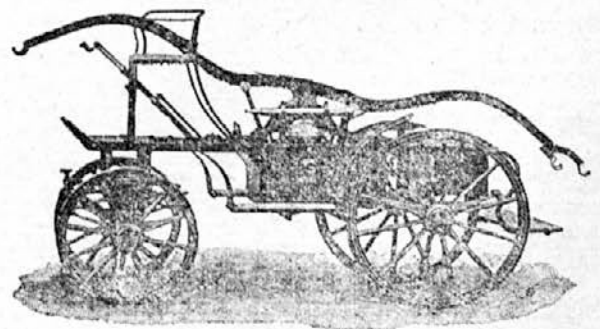
v Lincu ob Donavi.

Zastopnik

Fran Samsa v Zagrebu

Gunduličeva ulica št. 21.

Telefon šte. 1586.

Priporoča se vsem cenjenim gasilnim društvom, občinam in tovarnam za cenjena naročila vseh potrebščin

gasilnih predmetov.

Bencinmotornih brizgalnic najnoveji sestav, koji vse ostale prekaša, parnih brizgalnic, voznih brizgalnic, patentirano snemalko „Triumf“. Velika zaloga predmetov za osobne opreme, sanitetno orodje, izvrstne cevi, čelade, pasove, elegantne sekirice, čepice itd.

Najpovolnejši plačilni pogoji.

Najstarejši strokovni zavodi v Avstriji.

Osrednja prodajalnica

brizgalen, gasilskih potrebščin, telovadnega orodja
in avtomobilov

Tovarne:

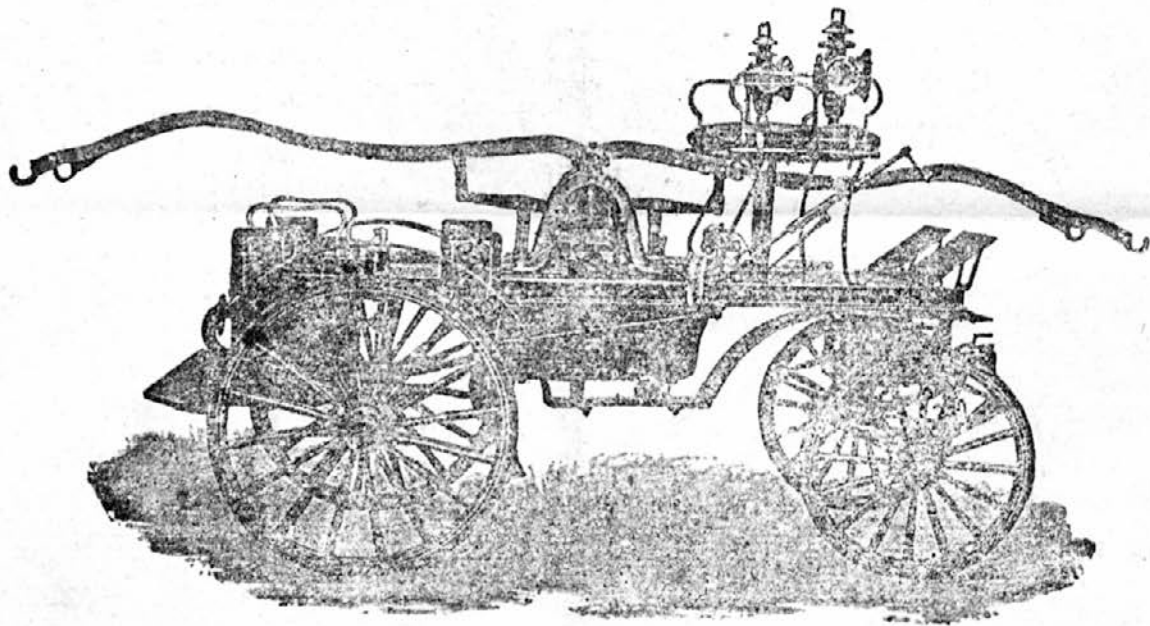
R. A. Smekal, Smichov.
V. J. Stratilek, Vis. Myto.
V. K. Šmakal, Praga.

Praga-Smichov
zadruga z omejenim jamstvom.

Telefon št. 1722.

Naslov za brzojavke:
Gasilska prodajalnica,
— Smichov. —

Priporoča vsem c. kr. oblastim, občinam in gasilnim društvom, razne brizgalne, tehnične in gospodarske troje vsake vrste in veličine, cevi in razne lestve, itd. — Telovadno orodje za šole in društva, motorne acetilinske aparate itd.

Najnovejši izum tvrdke so brizgalnice, ki zajemajo in mečejo vodo z desne in leve strani ter imajo ravnotež tako sestavljen, da potrhuje stroj 40% manj delavske moči nego stroji ostalih tvrdk. Ta izum je bil leta 1903 odlikovan v Pragi na razstavi z največjo nagrado: zlato kolajno in diplomo. Na Kranjskem, Primorskem, Štajerskem in Hrvaškem in ostalih deželah je prodanih teh strojev že nad 100 ter ima od različnih gasilnih društev zelo laskava izprikevala.

Podružnica v Zagredu je prodala takih brizgalnic na Kranjskem za kraje: Koroška, Kostanjevica, Bohinjska Bistrica, Metlika, Senčur, Koroška Bela, Zgornja Šiška, Dravljje, Idrija, Predoslje, Sora, Stob, Trzin, Žabnica, Rovte, Velika Loka, Kamna gorica, Stožice, Valtavas in Št. Peter pri Rudolfovem;

na Štajerskem: Ojstrškavaš, Gomilsko, Okoslavci, Možganjci in Prekopa;

na Primorskem: Kobarid, Idrsko in Bovec;

na Hrvaškem: Ravnagora, Delnice, Lipk, Dolnja Stubica, Požega, Kešinci, Samobor, Vrginmost, Lokve, Gradec, Ludina, Vrbovec, Koprivnica, Pakrac, Popovača, Stara Pažova, Dugoselo, Hlebenje in Sv. Ana.

Razen teh strojev izdelujemo zelo praktične male brizgalnice „univerzalne“ na dveh ali na štirih kolesih, ki so za prvo pomoč prav praktične, bodisi za gasilna društva bodisi za občine, ki imajo malo denarnih sredstev.

Dalje izdeluje tvrdka vse ostalo gasilno orodje in potrebščine kakor čelade, pasove, seklirice, ročne in mehnične lestve najnovejše vrste. Delavske in paradne obleke, čepice in gasilna znamenja po najnižjih cenah.

Občinam in gasilnim društvom olajšalni plačilni pogoji na obroke. — Za vse stroje se jamči pet let.